

**Г. І. ГОНЧАРУК
І ТІ, ХТО ПРО НЬОГО**

ПОПЕРЕДНІ ПІДСУМКИ

Одеса
«Астропринт»
2017

УДК 94(477):070
Г65

До авторського колективу книги входять член-кореспондент НАН України, доктори наук, професори, кандидати наук, доценти, знані члени Національної спілки письменників України — поети і письменники, члени Одеської регіональної організації Національної спілки журналістів України та інші.

Кожний з них показав ті чи інші наукові здобутки головного персонажа книги, його організаційні досягнення, редакторську роботу, навіть риси характеру.

Взагалі всі представлені статті дають читачу уявлення про особистість Григорія Івановича Гончарука.

Укладач *Л. М. Іваніченко*

Г. І. Гончарук і ті, хто про нього : Попередні підсумки :
Г65 [збірка статей] / уклад. Л. М. Іваніченко. — Одеса :
Астропринт, 2017. — 308 с. : іл.
ISBN 978–966–927–332–1

Книга є продовженням попереднього видання «Г. І. Гончарук і ті, хто про нього: Газетні розум та емоції». Якщо у першій книзі було 170 публікацій, то у другій 76. Різниця у значних відмінностях періодів, охоплених публікаціями. Читачу, особливо письменникам, науковцям, очевидно буде цікаво познайомитись з оцінками вченими особистості професора Григорія Гончарука та його книг. Хтось, можливо, побажає, щоб так писали про нього, а хтось буде претендувати на кращі про себе відгуки. Але в будь-якому разі байдужих не буде.

УДК 94(477):070

ISBN 978–966–927–332–1

© Іваніченко Л. М.,
укладання, 2017

ЗМІСТ

Вступне слово	7
<i>Мамонтов В.</i> Григорию Івановичу Гончаруку посвящається	9
<i>Іваніченко Л.</i> У жодної партії нема такої історії	10
Восьма Всеукраїнська наукова конференція (без автора)	12
<i>Михайленко А.</i> На основі розсекречених архівів	13
<i>Гончарук Г.</i> Помста советської влади українським повстанцям у 1950–1956 роках	15
<i>Кракалія Р.</i> Зрозуміти й описати час. Ювілей історика сучасності	19
<i>Цвілюк С. А.</i> Історична документалістика про УПА одеських дослідників	27
<i>Сухотеріна Л. І.</i> Відомий український історик — Григорій Іванович Гончарук (з нагоди 75-річчя з дня народження та 30-річчя перебування на посаді завідувача кафедри Одеського національного політехнічного університету)	34
<i>Еримичой И., Цвілюк С.</i> Этот загадочный Гончарук	46
<i>Мамонтов В.</i> Жизнь — науке	51
<i>Еримичой И., Цвілюк С.</i> Прошлое возвращается	52
<i>Сухотеріна Л., Шановська О.</i> Новий історичний жанр?	55
<i>Гончарук Г.</i> Далекобійна артилерія історії	58
<i>Гончарук Г.</i> Наукові дослідження на кафедрі історії та етнографії України Одеського національного політехнічного університету	63
<i>Іваніченко Л.</i> Ювілей Григорія Івановича Гончарука — вченого та вчителя	69
<i>Щегленко В.</i> Тисяча й одна операція	72
<i>Щегленко В.</i> Той, хто до чогось прагне, або Про започатковане в Одесі нове свято — День аспіранта	76
<i>Гончарук Г.</i> До питання про створення обласних (крайових) організацій Народного Руху України (1989–1992 роки)	84
<i>Гончарук Г.</i> Історичне покликання Леоніда Кравчука	90

<i>Голудець Г.</i> «Син болгарський — патріот український»	94
<i>Котляр Ю.</i> Великий син Тернівки	95
<i>Щегленко В.</i> «Сто вітрів в ногах лежить мого роду і народу». Про славу Новогеоргіївку та знаних людей у ній	99
<i>Решет О. П.</i> 25-річчю Народного Руху України присвячується	114
<i>Кучерук М., Іваніченко Л.</i> Ще одне видання про Рух	117
В Одесі презентували книгу «Народний Рух України. Історія» з нагоди 25-річчя НРУ	119
Духовно-культурний центр «Українське відродження»	120
<i>Щегленко В.</i> Ті, хто обирає шлях мислення	120
<i>Гончарук Г.</i> Політичний землетрус в Україні у 1989 році	123
<i>Гончарук Г.</i> Зустріч з минулим	128
<i>Гуржій О. І., Кучерук М. С.</i> Рец. на кн.: Гончарук Г. І., Іваніченко Л. М. Син болгарський — патріот український. — Одеса: Астропринт, 2014. — 248 с. : [про історика В. Н. Станка]	133
<i>Гончарук Г.</i> Монографічна одесика в Одеському національному політехнічному університеті	137
<i>Смолій В.</i> Історичний маршрут легендарного міста. Привітання учасникам Першої Всеукраїнської наукової конференції «Кочубіїв — Хаджибей — Одеса»	140
<i>Різників О.</i> Зерно проростало 25 років	141
Звернення дослідників	144
<i>Гончарук Г.</i> Рекомендації Першої Всеукраїнської наукової конференції «Кочубіїв — Хаджибей — Одеса», присвяченої 600-річчю міста	147
<i>Кудlach В.</i> Прихована історія і проблема її поглиблення: Кочубіїв — Хаджибей — Одеса	148
<i>Різників О.</i> Шлях до себе	154
<i>Еримичой И., Цвилюк С.</i> Критические углы атаки Григория Гончарука	157
<i>Мамонтова Е., Сухотеріна Л.</i> Документ епохи	160
<i>Саєнко В.</i> Фрагмент української історії у форматі однієї долі	162

<i>Мамонтова Е., Сухотеріна Л.</i> З власною точкою зору . . .	166
<i>Коваль М.</i> Брежня у «Правді» як вирок, або Персональна справа № 88	168
<i>Федорова А.</i> «Мої книги — мої офшори»	170
<i>Еримичой И., Цвилюк С.</i> Григорій Гончарук відповідає на второй вопрос	173
Українські імена на мапі Одеси	176
<i>Глушак А.</i> Три портрети з вузівської віньетки	179
<i>Крижанівський В.</i> Втеча з неволі. Початок за документами, персоналіями, подіями — з Одеси	183
<i>Федорова А.</i> Рух: місце в історії та політиці	188
<i>Гончарук Г., Іваніченко Л.</i> Сила історичної правди	191
<i>Еримичой И., Цвилюк С.</i> Григорій Гончарук не ответил на третій вопрос	195
<i>Стриженюк С.</i> На шляху до істини	198
<i>Мамонтов В.</i> Из династии Гончаруков	201
<i>Мамонтова Е., Сухотеріна Л.</i> Незламні були завжди	207
<i>Гончарук Г.</i> Про Рух і його батька	212
<i>Гончарук Г.</i> Поважати історію	219
<i>Еримичой И., Цвилюк С.</i> Зеркало советской высшей школы	221
<i>Бачинська О., Іваніченко Л.</i> Випробовування посадою	224
<i>Подольанин А.</i> Про ректорів замовте слово	230
<i>Дерев'яно І.</i> Спогади, підтверджені документами	234
<i>Гончарук Г., Іваніченко Л.</i> Віхи нашого становлення	236
<i>Гончарук Г. І., Іваніченко Л. М.</i> Українська революція 1917–1921 рр. на сторінках збірника «Інтелігенція і влада»	245
<i>Шитюк М. М.</i> Книги про автора (до 80-річчя професора Григорія Гончарука)	268
<i>Корнієнко К., Кучерук М.</i> «Інтелігенція і влада»: майже 700 досліджень	273
<i>Мельник І.</i> Старт у друге століття	276
<i>Мельник О., Федорова А.</i> Круголам «Г. І. Гончарук»	279
<i>Еримичой И., Цвилюк С.</i> Тридцять п'ять плюс п'ять	285
<i>Ботушанська О.</i> Приклад відданості обраним ідеалам	289

<i>Стриженюк С.</i> Біографія особистості	291
Григорій Гончарук: Рухові потрібні саме такі керівники, у яких є стратегічне мислення і готовність до ефективних дій	292
<i>Кривенко В.</i> Досліднику історії Народного Руху Григорію Гончаруку — 80!	292
Григорій Гончарук на свій ювілей дарував друзям книги	294
<i>Реєнт О. П.</i> Вітаємо доктора історичних наук, професора Григорія Гончарука із 80-річчям!	295
<i>Ніточко І.</i> Григорію Івановичу Гончаруку до 80-річчя . . .	296
Найавторитетніший дослідник НРУ	297
<i>Реєнт О. П.</i> До 80-річчя доктора історичних наук, професора Г. І. Гончарука	298
Ухвала Політичної Ради Народного Руху України	304
Заключення	305

У ЖОДНОЇ ПАРТІЇ НЕМА ТАКОЇ ІСТОРІЇ

Сьогодні, 26 травня, відбудеться VIII Всеукраїнська наукова конференція «Народний рух України: місце в історії та політиці». Це свідчить про стабільний науковий і політичний інтерес до історії та діяльності НРУ.

Справді, роль Руху в долі нашої Батьківщини важко переоцінити. Дослідники відзначають, що своєю незалежністю Україна насамперед зобов'язана НРУ. Й цього разу можемо констатувати: надіслані на конференцію тези свідчать про наявність сформованого стійкого кола дослідників рухівської тематики. Саме історія та діяльність Руху є однією з наукових дослідницьких тем кафедри історії та етнографії України Одеського національного політехнічного університету (на кафедрі написана перша історія Народного руху України та захищено шість кандидатських дисертацій з цієї проблематики).

Нагадаємо, такі конференції-форуми відбувалися у 1994, 1996, 1998, 2000, 2001, 2005, 2009 роках. Усі вони проходили в Одесі, точніше — в Одеському національному політехнічному університеті. Ініціатором їх проведення є заслужений працівник освіти України, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії та етнографії України ОНПУ Григорій Іванович Гончарук. Поштовхом до скликання першої Всеукраїнської наукової конференції, яка відбулася 14—16 вересня 1994 року, стало те, що із зростанням авторитету Руху посилювався потік інформації, який дискредитував його минуле і сучасне. У тих умовах історики і політологи вважали своїм обов'язком об'єктивно, правдиво висвітлити цілі, етапи розвитку, зміст діяльності Руху з часу його заснування. Тоді на адресу оргкомітету свої заявки і тези надіслали 76 авторів. Уперше за роки незалежності на наукову конференцію з питань вітчизняної історії в Одесу всі матеріали надійшли українською мовою. Змістовну доповідь тоді зробив лідер НРУ В'ячеслав Чорновіл. Цікавими були виступи Леся Танюка, Дмитра Павличка, Володимира Черняка та інших.

З кожною конференцією спостерігалось стійке збільшення кількості авторів, яких цікавить минуле і сучасне Руху. От і до оргкомітету нинішнього наукового зібрання надійшло вже більше сотні заявок на виступи і тез доповідей.

Розкол у лавах НРУ, що стався у 1999 році, на роботу конференцій вплинув, як не дивно, позитивно. Якщо на форуми 1996 та 1998 років керівництво НРУ демонстративно ігнорувало запрошення і навіть пророкувало невдачу таких зібрань, то перед проведенням IV Всеукраїнської конференції (14–15 вересня 2000-го) тодішній голова Руху Геннадій Удовенко закликав крайових лідерів позитивно відгукнутися на пропозицію взяти у ній участь. Уже наступного року на V Всеукраїнську наукову конференцію (24–25 грудня) зібралось близько 110 авторів. Важливою подією при проведенні VI наукової конференції (16–17 вересня 2005-го) було те, що вона проходила якраз у 16-ту річницю з дня заснування Народного руху України. У своєму вітальному слові голова НРУ Борис Тарасюк зазначив, що партія Народний рух України ніколи не була «партією влади» і продовжуватиме стояти на варті національних інтересів нашої держави. І проведення конференції «Народний рух України: місце в історії та політиці» — гідна відповідь тим, хто поспішає списати Рух з політичного рахунку.

Сьогоднішня вже VIII Всеукраїнська наукова конференція має не менш важливу мету. Вона припадає на знаменну для нашої держави дату — 20-річчя незалежності України. Тому велика кількість тез присвячена досягненням НРУ за роки незалежності. Про масштабність цього наукового форуму свідчать 104 заявки на участь у ньому. У конференції бере участь велика кількість членів центрального проводу НРУ, громадсько-політичні діячі, депутати Верховної Ради України та науковці з багатьох виз з 20 міст сходу та заходу, півдня і півночі України. На пленарному засіданні заплановані виступи Геннадія Оборського — ректора ОНПУ, доктора технічних наук, професора, заслуженого працівника освіти України; Бориса Тарасюка — голови Народного руху України, голови Комітету з питань європейської інтеграції Верховної Ради, співпрезидента парламентської асамблеї EURONEST, почесного доктора Львівського національного університету імені Івана Франка; Івана Драча — першого голови НРУ, поета, класика сучасної української літератури, члена Громадської ради при Президентові України, Героя України; Руслана Боделана — голови Одеської міської ради у 1998–2005 роках; В'ячеслава Ковалюка — народного депутата України, заступника голови НРУ, заслуженого

юриста України; Володимира Максимовича, голови Асоціації сприяння муніципальним реформам.

Є усі підстави сподіватися, що восьма конференція стане вагомим внеском у подальше дослідження історії та діяльності Народного руху України, а також стверджуватиме те, що жодна політична сила незалежної України не має такої змістовної історії, як НРУ. І найяскравіше досягнення Руху — незалежність України.

*Лілія ІВАНІЧЕНКО,
аспірантка кафедри історії
та етнографії України ОНПУ
Чорноморські новини. — 2011. —
26 травня. — № 43 (21213)*

ВОСЬМА ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

25–26 травня 2011 року на базі Одеського національного політехнічного університету за сприяння Народного руху України відбудеться восьма Всеукраїнська наукова конференція «Народний рух України: місце в історії та політиці», присвячена 20-річчю незалежності України.

Реєстрація учасників розпочнеться 25 травня в кімнаті 511 корпусу № 9 Інституту радіотехнічних систем та продовжиться 26 травня о 9-й годині ранку у фойє Палацу культури студентів (проспект Шевченка, 1). О 10 годині тут у конференц-залі розпочнеться пленарне засідання.

Очолює оргкомітет конференції завідувач кафедри історії та етнографії України Одеського національного політехнічного університету, доктор історичних наук, професор, заслужений працівник освіти України, багатолітній дослідник діяльності Руху Григорій Гончарук.

Вступне слово виголосить ректор Одеського національного політехнічного університету, доктор технічних наук, професор, заслужений працівник освіти України Г. Оборський.

Голова Народного руху України, голова парламентського Комітету з питань європейської інтеграції, співпрезидент ПА EURONEST, почесний доктор Львівського національного уні-

Науково-популярне видання

**Г. І. ГОНЧАРУК
І ТІ, ХТО ПРО НЬОГО**

ПОПЕРЕДНІ ПІДСУМКИ

Збірка статей

Українською та російською мовами

Укладач

ІВАНІЧЕНКО Лілія Михайлівна

Фото Ігора Яковлева

Надруковано в авторській редакції

Завідувачка редакції *Т. М. Забанова*

Технічний редактор *М. М. Бушин*

Дизайнер обкладинки *О. А. Кунтарас*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 17,90 + 0,47.

Тираж 100 прим. Зам. № 557 (130).

Видавництво і друкарня «Астропринт»

65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21

Тел.: (0482) 37-07-95, 37-14-25, 33-07-17, (048) 7-855-855

e-mail: astro_print@ukr.net; www.astroprint.ua; www.stranichka.in.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373 від 28.05.2003 р.